S&P 3HW

Hoofdstuk 3: Zwangerschap en geboorte

Een kind krijgen is een feest. Maar het kan ook zwaar, onzeker en spannend zijn. In dit hoofdstuk zie je hoe een baby groeit van één cel tot een pasgeborene, en wat ouders al vóór de bevruchting kunnen doen voor de gezondheid van hun kind. Je ziet wat een zwangerschap kan verstoren, welke onderzoeken een zwangere vrouw krijgt, en welke moeilijke keuzes daarbij horen. Tot slot leer je hoe een bevalling verloopt.

Bij dit hoofdstuk bezoek je met de klas het Museum voor Natuurwetenschappen in Brussel, voor de rondleiding *Menselijk lichaam*. Je neemt een kijkwijzer mee, en vult die ter plaatse in.

Wat moet je kunnen?

- ✓ De drie prenatale fasen in de juiste volgorde noemen, en bij elke fase uitleggen wat er gebeurt.
- ✓ Uitleggen waarom de gezondheid van beide ouders al vóór de bevruchting belangrijk is.
- ✓ Risicofactoren tijdens de zwangerschap noemen, en uitleggen waarom de embryonale fase zo kwetsbaar is.
- ✓ Prenatale screening en prenatale diagnostiek van elkaar onderscheiden, met een voorbeeld van elk.
- ✓ Ethische vragen bij prenatale onderzoeken verwoorden, en verschillende standpunten weergeven.
- ✓ De drie fasen van de bevalling noemen, en uitleggen wat een vroeggeboorte is.

Inhoud

1. Les 1: Van bevruchting tot baby
2. Les 2: Gezond zwanger worden en zijn
3. Les 3: Onderzoeken, kiezen en twijfelen
4. Les 4: De geboorte

   Vaktermen

Les 1: Van bevruchting tot baby

Wat moet je kunnen?

- ✓ De drie prenatale fasen in de juiste volgorde noemen
- ✓ Bij elke prenatale fase uitleggen wat er gebeurt
- ✓ Uitleggen hoe artsen de weken van een zwangerschap tellen

Wat denk jij?

Vraag 1 **Hoe lang na het begin van de zwangerschap begint het hart van een baby te kloppen, denk je? Na een paar weken, na een paar maanden, of pas vlak voor de geboorte? Motiveer je antwoord.**

Twee manieren om te tellen

In hoofdstuk 2 zag je dat het leven begint met de **prenatale fase**: van de bevruchting tot de geboorte.

> **DEFINITIE**
> De **bevruchting** (of **conceptie**) is het moment waarop een eicel en een zaadcel samensmelten.

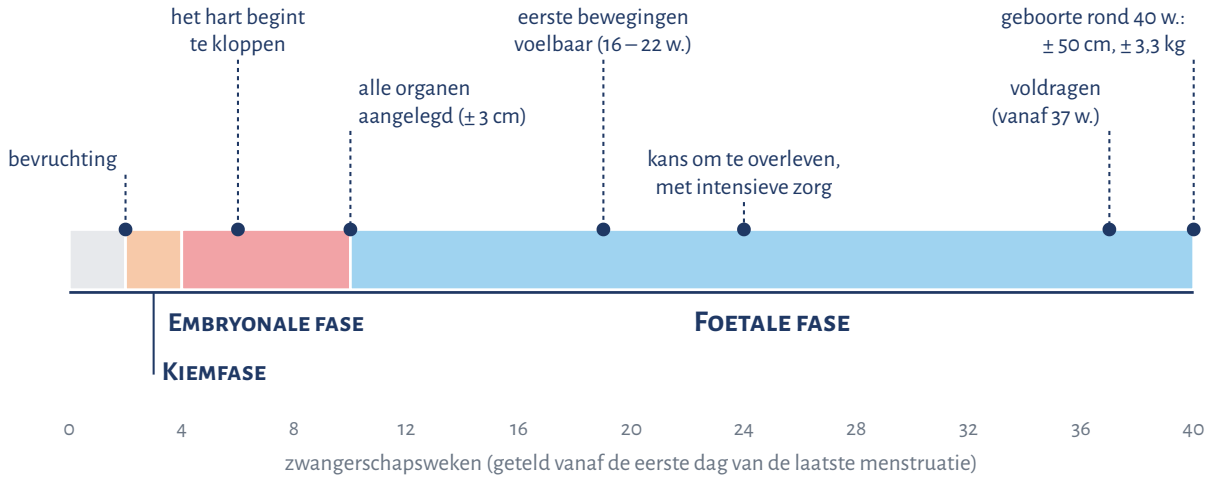
Artsen en vroedvrouwen tellen een zwangerschap niet vanaf de bevruchting, maar vanaf de **eerste dag van de laatste menstruatie**. Die dag weet een vrouw meestal wel, het moment van de bevruchting niet. De bevruchting gebeurt ongeveer twee weken later.

- Een zwangerschap duurt gemiddeld **40 zwangerschapsweken**: ongeveer 38 weken na de bevruchting.
- Als een vrouw "8 weken zwanger" is, was de bevruchting ongeveer 6 weken geleden.

In deze les tellen we zoals artsen: in **zwangerschapsweken**.

Drie prenatale fasen

Kiemfase	de eerste twee weken na de bevruchting. De bevruchte eicel, de **zygote**, deelt zich in steeds meer cellen. Ondertussen reist ze door de eileider naar de baarmoeder. Daar nestelt ze zich in de baarmoederwand: de **innesteling**.
Embryonale fase	van ongeveer 4 tot 10 zwangerschapsweken. Het ongeboren kind heet nu een **embryo**. Alle organen en ledematen worden aangelegd: het hart, de hersenen, het ruggenmerg, de armen en de benen. Rond 6 weken begint het hart te kloppen. Aan het einde van deze fase is het embryo ongeveer 3 cm groot.
Foetale fase	van ongeveer 10 zwangerschapsweken tot de geboorte. Het ongeboren kind heet nu een **foetus**. Alles is er al: de foetus groeit en zijn organen rijpen. Tussen 16 en 22 weken voelt de moeder de baby voor het eerst bewegen. Vanaf ongeveer 24 weken heeft een baby een kans om buiten de baarmoeder te overleven, met heel intensieve zorg.

Schema: gemaakt door Claude (Anthropic). Het grijze stuk links zijn de twee weken vóór de bevruchting. Alle weken en maten zijn gemiddelden: elke zwangerschap is anders.

De placenta en de navelstreng. Het ongeboren kind krijgt zuurstof en voedingsstoffen via de **placenta**, een orgaan dat tijdens de zwangerschap in de baarmoeder groeit. De **navelstreng** verbindt het kind met de placenta. Langs dezelfde weg kunnen ook schadelijke stoffen het kind bereiken: daarover gaat les 2.

▶ **Video: scan de code met je gsm**

Het Klokhuis. (2024). *Hoe groeit een baby in de buik?* [Video]. YouTube.
https://www.youtube.com/watch?v=fBGRG7iJDeg

In het museum

Met de klas bezoek je het Museum voor Natuurwetenschappen in Brussel. In de rondleiding *Menselijk lichaam* volg je het leven van voor de geboorte tot de volwassenheid. Je ziet er ook echte embryo's en foetussen, die in vloeistof bewaard worden voor onderwijs en wetenschap. Kijk er met respect naar.

Vul tijdens het bezoek de **kijkwijzer** in (bij de taken van dit hoofdstuk). Je noteert wat je **ziet**, en apart wat je daaruit **besluit**. Weet je nog uit hoofdstuk 1? Bij een **observatie** houd je waarnemen en interpreteren uit elkaar.

Oefenen

Vraag 2 **In welke prenatale fase gebeurt dit? Schrijf de juiste fase bij elke zin, en leg daarna in één zin uit waarom.**

Kies uit: Embryonale fase · Foetale fase · Kiemfase

1. De bevruchte eicel deelt zich in steeds meer cellen.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

2. De bevruchte eicel nestelt zich in de baarmoederwand.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

3. Het hart begint te kloppen.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

4. De armen en de benen worden aangelegd.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

5. De moeder voelt de baby voor het eerst bewegen.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

6. De baby groeit van ongeveer 25 cm tot ongeveer 50 cm.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

Vraag 3 **Sara is 8 weken zwanger. Hoe lang geleden was de bevruchting ongeveer, en in welke prenatale fase zit haar kind? Leg uit.**

Les 2: Gezond zwanger worden en zijn

Wat moet je kunnen?

- ✓ Uitleggen wat preconceptiezorg is, en waarom de gezondheid van beide ouders al vóór de bevruchting belangrijk is
- ✓ Uitleggen waarom foliumzuur aangeraden wordt
- ✓ Risicofactoren tijdens de zwangerschap noemen en indelen
- ✓ Uitleggen waarom de embryonale fase zo kwetsbaar is
- ✓ Uitleggen wat het foetaal alcoholsyndroom is

Wat denk jij?

Vraag 1 **Mensen denken soms langer na over het kopen van een auto dan over het krijgen van een kind. Wanneer begint volgens jou de zorg voor een baby: bij de geboorte, als de zwangerschap ontdekt wordt, of nog vroeger? Motiveer je antwoord.**

Vraag 2 **"Eén glaasje wijn tijdens de zwangerschap kan geen kwaad." Klopt dat volgens jou? Motiveer je antwoord.**

Vóór de zwangerschap

In les 1 zag je dat alles begint bij de **bevruchting**: het moment waarop een eicel en een zaadcel samensmelten.

Maar de basis wordt nog vroeger gelegd. Zaadcellen hebben ongeveer drie maanden nodig om te rijpen. De gezondheid van een man in die maanden heeft dus invloed op de kwaliteit van zijn zaadcellen.

> **DEFINITIE**
> **Preconceptiezorg** is alles wat toekomstige ouders vóór de bevruchting doen om de kans op een gezonde zwangerschap en een gezond kind zo groot mogelijk te maken.

Allebei

- Stoppen met roken, alcohol en drugs. Het advies van de Vlaamse overheid is om daar volledig mee te stoppen.
- Gezond eten en genoeg bewegen.
- Met de huisarts praten over ziektes in de familie, en over geneesmiddelen die ze nemen.

De vrouw: foliumzuur

Foliumzuur is een B-vitamine die helpt bij de vroege ontwikkeling van het zenuwstelsel van het embryo. Het verkleint de kans op een **neuralebuisdefect**, zoals een open ruggetje (spina bifida).

- De neurale buis is de voorloper van de hersenen en het ruggenmerg. In de eerste weken van de zwangerschap sluit hij zich.
- Gaat dat niet goed, dan blijft er een opening: het kind wordt bijvoorbeeld geboren met een open ruggetje.
- Daarom raadt de Vlaamse overheid aan om elke dag een tablet foliumzuur te nemen, **al enkele weken vóór de zwangerschap** tot je drie maanden zwanger bent.

De man

Ook de leefstijl van de vader telt. Roken, veel alcohol, stress en sommige stoffen op het werk kunnen de kwaliteit van de zaadcellen verminderen. Dat heeft invloed op de vruchtbaarheid, en op de kwaliteit van het embryo.

Departement Zorg (z.d.): Gezond zwanger worden

Tijdens de zwangerschap

Waarom het begin zo kwetsbaar is

In de eerste weken van de zwangerschap worden alle organen en ledematen aangelegd: het hart, de hersenen, de armen, de benen. Een schadelijke stof kan in die periode veel meer schade doen dan later. Dat is de **embryonale fase** uit les 1. Je herkent het idee uit hoofdstuk 2: het is een soort **kritieke periode**.

Risicofactoren

Een **risicofactor** is iets wat de kans vergroot dat er iets misgaat met de gezondheid van moeder of kind. Het betekent niet dat het zeker misgaat, wel dat de kans groter wordt.

Leefstijl

- **Alcohol.** Er is geen veilige hoeveelheid. Veel alcohol kan leiden tot het **foetaal alcoholsyndroom**: een kind met een kleiner hoofd en een kleinere lichaamsbouw, en met blijvende problemen met leren, geheugen en gedrag.
- **Roken.** Baby's van moeders die roken, worden vaker te vroeg geboren of hebben een te laag geboortegewicht.
- **Drugs.** Sommige baby's worden geboren met ontwenningsverschijnselen, omdat ze in de baarmoeder gewend raakten aan de drugs van hun moeder.

Geneesmiddelen

Sommige geneesmiddelen kunnen het ongeboren kind schaden. Het bekendste voorbeeld is **Softenon** (thalidomide), een slaap- en kalmeermiddel dat tussen 1957 en 1961 aan zwangere vrouwen gegeven werd. Duizenden kinderen werden geboren met onvolgroeide armen of benen. Sindsdien worden geneesmiddelen veel strenger getest, en staat in de bijsluiter of je ze mag nemen tijdens de zwangerschap.

Let op: ook sommige geneesmiddelen tegen epilepsie of depressie vragen extra aandacht. Stop er nooit zelf mee, maar overleg met je arts: plots stoppen kan ook gevaarlijk zijn.

Omgeving en werk

- **Giftige stoffen**, bijvoorbeeld bepaalde chemicaliën of PFAS ("eeuwige chemicaliën", die in Vlaanderen bekend werden door de vervuiling rond de 3M-fabriek in Zwijndrecht). Uit voorzorg vermijden zwangere vrouwen die zoveel mogelijk.
- **Infecties**, bijvoorbeeld toxoplasmose (via rauw vlees of de kattenbak). Daarom eten zwangere vrouwen geen rauw vlees.
- **Zwaar werk, nachtwerk en ploegenwerk.** In België beschermt de wet zwangere werkneemsters: ze kunnen bijvoorbeeld vragen om geen nachtwerk meer te doen.

Nature én nurture

Weet je nog uit hoofdstuk 2? Nature is wat je via je genen meekrijgt, nurture is wat je omgeving met je doet. Bij een ongeboren kind is de "omgeving" eerst het lichaam van de moeder, en wat de ouders eten, drinken of roken. Zo kan nurture al een rol spelen nog voor iemand geboren is.

Oefenen

Vraag 3 **Lotte en Youssef willen graag een kindje. Lotte rookt niet, maar Youssef wel. "Dat maakt toch niet uit," zegt Youssef, "ik ben niet degene die zwanger wordt." Heeft hij gelijk? Leg uit.**

Vraag 4 **Waarom raadt men foliumzuur al aan vóór de zwangerschap, en niet pas als een vrouw weet dat ze zwanger is?**

Vraag 5 **Om welk soort risicofactor gaat het? Schrijf het juiste soort bij elke situatie, en leg daarna in één zin uit waarom.**

Kies uit: Geneesmiddelen · Leefstijl · Omgeving en werk

1. Een zwangere vrouw drinkt op een feest twee glazen cava.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

2. In de jaren 1960 werden kinderen geboren met onvolgroeide armen, omdat hun moeder een slaapmiddel nam.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

3. Een zwangere verpleegkundige werkt al jaren elke week drie nachtdiensten.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

4. Een zwangere vrouw rookt een half pakje sigaretten per dag.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

5. Een zwangere vrouw woont vlak bij een fabriek die jarenlang PFAS in de omgeving uitstootte.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

6. Een zwangere vrouw neemt een pijnstiller die ze nog in de kast had, zonder de bijsluiter te lezen.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

Vraag 6 **Waarom kan een schadelijke stof in de derde week van de zwangerschap meer schade doen dan in de dertigste week?**

_____

_____

_____

_____

_____

Les 3: Onderzoeken, kiezen en twijfelen

Wat moet je kunnen?

- Prenatale screening en prenatale diagnostiek van elkaar onderscheiden, en bij een onderzoek zeggen welke het is
- Uitleggen waarom meer medische mogelijkheden ook meer keuzes en meer druk betekenen
- Ethische vragen bij prenatale onderzoeken verwoorden
- Verschillende standpunten weergeven, en je eigen standpunt motiveren

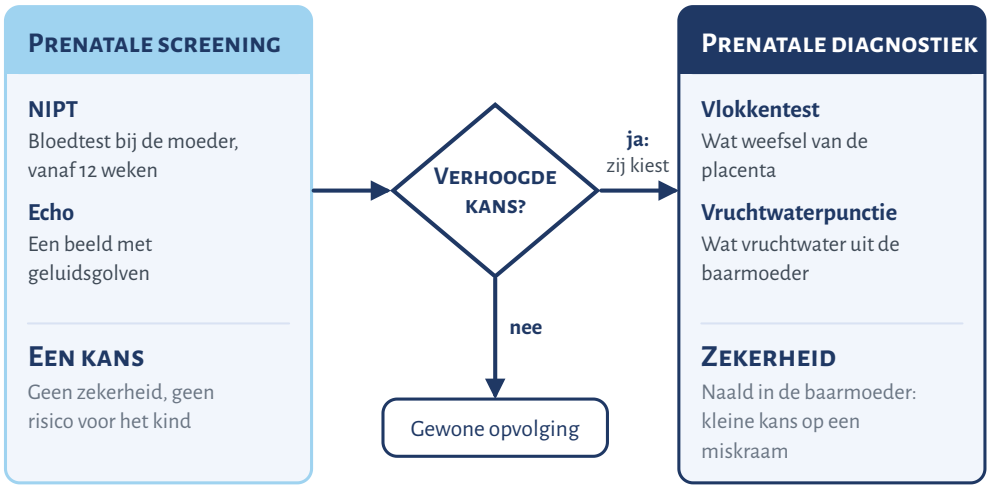
Wat denk jij?

Vraag 1 **Een zwangere vrouw laat een bloedtest doen. De uitslag zegt: "verhoogde kans op het syndroom van Down". Weet ze nu zeker dat haar kind het syndroom van Down heeft? Motiveer je antwoord.**

Screening of diagnostiek?

In België wordt een zwangerschap opgevolgd door een vroedvrouw, een huisarts of een gynaecoloog, onder meer met echo's. Daarnaast kan een zwangere vrouw onderzoeken laten doen naar aandoeningen bij haar kind. Die zijn er in twee soorten.

Prenatale screening	onderzoeken die nagaan of er een **verhoogde kans** is op een bepaalde aandoening bij het ongeboren kind. Ze geven geen zekerheid. Bijvoorbeeld: de NIPT, of een echo.
Prenatale diagnostiek	onderzoeken die **met zekerheid** vaststellen of het kind een bepaalde aandoening heeft. Bijvoorbeeld: een vlokkentest of een vruchtwaterpunctie.

Ezelsbruggetje: bij diagnostiek gaat er een naald in de baarmoeder, bij screening niet.

Schema: gemaakt door Claude (Anthropic)

SCREENING: DE NIPT EN DE ECHO

- De **NIPT** (niet-invasieve prenatale test) is een bloedtest bij de moeder. In haar bloed zitten kleine stukjes DNA van het kind. Zo kan men nagaan of er een verhoogde kans is op bijvoorbeeld het syndroom van Down. De test is "niet-invasief": er komt geen naald in de baarmoeder, dus er is geen risico voor het kind. Hij kan vanaf 12 weken zwangerschap.
- Een **echografie** (echo) maakt met geluidsgolven een beeld van het kind in de baarmoeder. Zo volgt men de groei, en kan men sommige afwijkingen opsporen.

DIAGNOSTIEK: IN DE BAARMOEDER

Geeft een screening een verhoogde kans, dan kan een vrouw kiezen voor een onderzoek dat zekerheid geeft. Daarvoor is materiaal van het kind nodig, uit de baarmoeder. Er is daarom een kleine kans op een miskraam.

- Bij een **vlokkentest** neemt de arts met een naald wat weefsel van de placenta.
- Bij een **vruchtwaterpunctie** neemt de arts met een naald wat vruchtwater uit de baarmoeder.

Daarom begint men met screening, zonder risico. Alleen wie een verhoogde kans heeft, kiest voor diagnostiek.

Oefenen: screening of diagnostiek?

Vraag 2 **Is het onderzoek screening of diagnostiek? Schrijf het juiste woord bij elk onderzoek, en leg daarna in één zin uit waarom.**

Kies uit: Diagnostiek · Screening

1. Een bloedtest bij de moeder die stukjes DNA van het kind onderzoekt (NIPT)

   Antwoord: _____ Waarom? _____

2. Met een naald wat weefsel van de placenta nemen en het DNA van het kind onderzoeken

   Antwoord: _____ Waarom? _____

3. Een echo bij 20 weken, om na te gaan of het kind normaal groeit

   Antwoord: _____ Waarom? _____

4. Met een naald wat vruchtwater uit de baarmoeder nemen en de chromosomen van het kind tellen

   Antwoord: _____ Waarom? _____

Kennis is macht?

Vroeger wist een zwangere vrouw weinig over haar kind tot het geboren werd. Vandaag kan ze veel te weten komen, al vroeg in de zwangerschap. Dat geeft mogelijkheden: ouders kunnen zich voorbereiden, en artsen kunnen sommige problemen al vóór of meteen na de geboorte behandelen.

Maar meer weten betekent ook meer moeten kiezen:

- Laat ik een test doen, of niet?
- En als de test een verhoogde kans geeft: laat ik verder onderzoeken, met een kleine kans op een miskraam?
- En als het kind een aandoening heeft: wat doe ik dan?

Ouders voelen zich verantwoordelijk om "de juiste" keuze te maken. Dat kan veel druk geven. Bij zulke keuzes spelen **waarden** een grote rol, zoals je zag in hoofdstuk 1: wat vind je belangrijk?

Een ethische vraag

Ethiek gaat over de vraag wat goed en wat slecht is om te doen. Bij prenatale onderzoeken komen moeilijke ethische vragen naar boven:

- Wat is "normaal"? En moet iedereen "normaal" zijn?
- Is het leven van iemand met een beperking minder waard? Mensen met een beperking en hun families zeggen vaak heel duidelijk: nee.

— Wie beslist: de ouders, de artsen, of de samenleving?

Een voorbeeld uit België. Sinds de NIPT in 2017 terugbetaald wordt, worden er in België ongeveer een derde minder kinderen met het syndroom van Down geboren. De meeste vrouwen die via de test te horen krijgen dat hun kind het syndroom van Down heeft, kiezen ervoor om de zwangerschap af te breken. De onderzoekers van KU Leuven noemen dat zelf een ethische vraag die een plaats verdient in het maatschappelijk debat.

VRT NWS (2021): Derde minder kinderen met downsyndroom geboren sinds terugbetaling NIP-test voor zwangere vrouwen

Een standpunt innemen

Bij een ethische vraag is er niet één juist antwoord. Wel kun je een standpunt goed of minder goed motiveren:

— Zeg wat je vindt.

— Geef een reden, en zeg welke waarde voor jou belangrijk is (bijvoorbeeld vrijheid, gelijkwaardigheid, zorg, zekerheid).

— Toon dat je het andere standpunt begrijpt.

Oefenen: een standpunt

Vraag 3 **"Doordat er meer onderzoeken zijn, hebben ouders meer keuze. Dat is alleen maar goed." Geef één argument vóór en één argument tegen deze stelling.**

Vraag 4 **Wat vind jij: moet de overheid een test als de NIPT gratis aanbieden aan elke zwangere vrouw? Geef je standpunt, één reden, en de waarde die voor jou belangrijk is.**

Les 4: De geboorte

Wat moet je kunnen?

- De drie fasen van de bevalling in de juiste volgorde noemen en omschrijven
- Uitleggen wanneer een baby voldragen is, en wat een vroeggeboorte is
- Uitleggen waarom de geboorte een grensgebeurtenis is

Wat denk jij?

Vraag 1 **Hoe lang duurt een bevalling, denk je: een paar minuten, een paar uur, of een hele dag? Motiveer je antwoord.**

Hoe begint een bevalling?

Een bevalling begint meestal met **weeën**: de baarmoeder trekt zich telkens samen en ontspant weer. Soms breken eerst de vliezen: dan loopt het vruchtwater weg. De meeste baby's worden geboren tussen 37 en 42 zwangerschapsweken. Een baby die in die periode geboren wordt, is **voldragen**.

Drie fasen

Ontsluiting	de baarmoedermond gaat stap voor stap open, tot ongeveer 10 cm. De weeën worden sterker en komen sneller na elkaar. Dit is meestal de langste fase.
Uitdrijving	de moeder perst, en de baby wordt geboren. De baby begint zelf te ademen, en de navelstreng wordt doorgeknipt.
Nageboorte	de baarmoeder trekt zich nog samen, en de placenta en de vliezen komen naar buiten.

Soms kan of mag een baby niet langs de natuurlijke weg geboren worden. Dan haalt de arts de baby met een operatie via de buik: een **keizersnede**.

Gezondheid en Wetenschap (z.d.): Arbeid en bevalling

Te vroeg geboren

> **DEFINITIE**
> Een **vroeggeboorte** is een geboorte vóór 37 zwangerschapsweken.

- Hoe vroeger een baby geboren wordt, hoe meer hulp hij nodig heeft: zijn longen, hersenen en andere organen zijn nog niet helemaal rijp.
- Te vroeg geboren baby's krijgen zorg op een afdeling **neonatologie**, vaak in een **couveuse**: een bedje dat de baby warm houdt en beschermt.
- Een baby die minder dan 2,5 kg weegt bij de geboorte, heeft een **laag geboortegewicht**. Dat komt vaak samen voor met een vroeggeboorte.
- In les 2 zag je dat roken tijdens de zwangerschap de kans op een vroeggeboorte en een laag geboortegewicht vergroot.

Een grensgebeurtenis

Weet je nog uit hoofdstuk 2? Elke ontwikkelingsfase eindigt met een **grensgebeurtenis**. De geboorte is de grensgebeurtenis tussen de prenatale fase en de babytijd. Vanaf nu ademt, eet en houdt de baby zich warm met zijn eigen lichaam.

Oefenen

Vraag 2 **In welke fase van de bevalling gebeurt dit? Schrijf de juiste fase bij elke zin, en leg daarna in één zin uit waarom.**

Kies uit: Nageboorte · Ontsluiting · Uitdrijving

1. De weeën worden sterker en komen sneller na elkaar, maar de baby is nog niet te zien.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

2. De baarmoedermond staat op 6 cm.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

3. De moeder perst, en het hoofdje wordt zichtbaar.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

4. De vroedvrouw knipt de navelstreng door.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

5. De placenta komt naar buiten.

   Antwoord: _____ Waarom? _____

Vraag 3 **Lina wordt geboren na 34 zwangerschapsweken. Ze weegt 2,2 kg. Beschrijf haar geboorte met twee begrippen uit deze les, en leg uit waarom ze waarschijnlijk extra zorg krijgt.**

Vaktermen

Bevruchting (conceptie)
Het moment waarop een eicel en een zaadcel samensmelten. Daarmee begint de ontwikkeling van het embryo.

Echografie
Een onderzoek dat met geluidsgolven een beeld maakt van het kind in de baarmoeder.

Embryo
Het ongeboren kind in de embryonale fase.

Embryonale fase
De tweede prenatale fase, van ongeveer 4 tot 10 zwangerschapsweken. Alle organen en ledematen worden aangelegd.

Ethiek
Nadenken over de vraag wat goed en wat slecht is om te doen.

Foetaal alcoholsyndroom
Blijvende schade bij een kind doordat de moeder tijdens de zwangerschap alcohol dronk, zoals een kleiner hoofd en problemen met leren en gedrag.

Foetale fase
De derde prenatale fase, van ongeveer 10 zwangerschapsweken tot de geboorte. De foetus groeit en zijn organen rijpen.

Foetus
Het ongeboren kind in de foetale fase.

Foliumzuur
Een B-vitamine die de kans op een neuralebuisdefect verkleint. Advies in Vlaanderen: elke dag een tablet, van enkele weken vóór de zwangerschap tot drie maanden zwanger.

Innesteling
Het moment waarop de bevruchte eicel zich in de baarmoederwand vastzet. Ze sluit de kiemfase af.

Kiemfase
De eerste prenatale fase, de eerste twee weken na de bevruchting. De bevruchte eicel deelt zich en nestelt zich in de baarmoederwand.

Nageboorte
De derde fase van de bevalling: de placenta en de vliezen komen naar buiten.

Neuralebuisdefect
Een aangeboren afwijking doordat de neurale buis (de voorloper van hersenen en ruggenmerg) niet goed sluit, zoals een open ruggetje (spina bifida).

NIPT (niet-invasieve prenatale test)
Een bloedtest bij de zwangere vrouw die stukjes DNA van het kind onderzoekt. Een vorm van screening, zonder risico voor het kind.

Ontsluiting

De eerste fase van de bevalling: de baarmoedermond gaat stap voor stap open, tot ongeveer 10 cm.

Preconceptiezorg

Alles wat toekomstige ouders vóór de bevruchting doen om de kans op een gezonde zwangerschap en een gezond kind zo groot mogelijk te maken.

Prenatale diagnostiek

Onderzoeken tijdens de zwangerschap die met zekerheid vaststellen of het kind een bepaalde aandoening heeft.

Prenatale screening

Onderzoeken tijdens de zwangerschap die nagaan of er een verhoogde kans is op een aandoening bij het kind. Ze geven geen zekerheid.

Risicofactor

Iets wat de kans vergroot dat er iets misgaat met de gezondheid. Het betekent niet dat het zeker misgaat.

Uitdrijving

De tweede fase van de bevalling: de moeder perst en de baby wordt geboren.

Vlokkentest

Prenatale diagnostiek waarbij de arts met een naald wat weefsel van de placenta neemt. Er is een kleine kans op een miskraam.

Voldragen

Een baby is voldragen als hij geboren wordt tussen 37 en 42 zwangerschapsweken.

Vroeggeboorte

Een geboorte vóór 37 zwangerschapsweken.

Vruchtwaterpunctie

Prenatale diagnostiek waarbij de arts met een naald wat vruchtwater uit de baarmoeder neemt. Er is een kleine kans op een miskraam.

Zygote

De bevruchte eicel.